

## Siiusti Lasteaed-Algkooli ainekava põhikoolile

<b>Ainevaldkond: keel ja kirjandus</b>	<b>Õppeaine: eesti keel</b>
<b>Kooliaste: I ja II</b>	
<b>Õppeaine kirjeldus</b>	
<p>Eesti keele oskus on nii aineõpetuse eesmärk kui ka õppekavas sätestatu omandamise alus. Eesti keele oskus kõnes ja kirjas pole üksnes inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevõime kujunemise alus, vaid ka jätkusuutliku ja ennastjuhtiva õppimise eeldus kogu edasiseks eluks. Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab ennast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma.</p>	
<b>Üldpädevused</b>	
<p>Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi ja läbivaid teemasid. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö kogu õpilase õppeaja vältel, kuid oluline roll on ka teistel tugivõrgustikel, sh kodusel toetusel ja lapsevanema vastutusel. Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Üldpädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja -keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaülelset õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine.</p>	
<b>Läbivad teemad ja nende rakendamine</b>	
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Lugeda elulisi tekste, ajalehe- /veebiuudiseid, siduda suulised keelekasutusolukorrad ning

	lugemine ja kirjutamine eri elukutsetesse puutuvate rollidega.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Keskkonna teema lugemises-kirjutamises; säästlik mõtteviis iga tegevuse taustana: mürareostus keskkonnategurina – helid meie ümber, meie ise heliallikana; kuidas säästa kuulmist, nägemist; paberi kasutamine õppetöös; uurimustööd säästva eluviisi kohta jne.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Osaleda üleriiklikes programmides nagu näiteks maailmakoristuspäev ja olla abiks ühiste ürituste korraldamisel, klassiõhtud või -hommikud, stiilinädal, jõululaat jne. Nende õnnestumist saab analüüsida keeletundide vestlusringides ja kajastada kohalikel meediaplatformidel.
Kultuuriline identiteet	Tähtpäevade teemakajastused ainetunnis ja ühisüritustel ning tutvumine teiste maade ja rahvaste kommetega. Keeleõppe tähtsuse teadvustamine suhtlemisel. Muuseumikülastused.
Teabekeskond	Eakohaste infokanalite tundmaõppimine nii koolis kui ka ühiskonnas.  Muuseumite, kohaliku raamatukogu ja kultuuriasutuste kui infoallikate tundmaõppimine.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Arvuti- ja mobiili- jm tehnikaga tegeldes kogunevaid tehnilisi oskusi saab rakendada õppetöös tekstide koostamiseks ja lugemiseks, info otsimiseks, piltide tegemiseks jms.

Tervis ja ohutus	Oluline on õige töörežiimi kujunemine: häälekasutus, istesend, töö- ja puhkeaja jaotus, töö planeerimine. Suhtlemisoskuse arendamine ja emotsionaalsete vajaduste rahuldamine positiivseid elamusi toovas tegevuses võimaldab ennetada konflikte ja seega ka tervisekahjustusi. Keeleõpetuses saab kasutada tervislikule eluviisile ja ohutule käitumisele suunavaid infomaterjale, õpilased saavad neid oma kogemuse tasandil ise koostada.
Väärtused ja kõlblus	Kogu õppetöö ja koolitegevuse korraldus rajaneb vastastikusele austusele ja huvile. Väga suur roll väärtuste kandjana on muinasjuttudel ja rahvajuttudel. Keeleõpetuses saab kujundada väärtushinnanguid tegevuse sisu ja vormi kaudu, näiteks sõnavara arendamine, lausete moodustamine, küsimuste esitamine, loo ümberjutustus.
<b>Teadmised, oskused ja hoiakud</b>	
<b>I kooliaste</b>	<b>II kooliaste</b>
<b>Õpilane:</b> 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2) väärtustab eesti keelt; 3) omandab eesti keele lugemistehnika; 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest; 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades;	<b>Õpilane:</b> 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2) mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit; 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;

<p>6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;</p> <p>8) tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;</p> <p>9) kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist.</p>	<p>4) teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;</p> <p>5) loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest;</p> <p>6) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;</p> <p>7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;</p> <p>8) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära;</p> <p>9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;</p> <p>10) väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.</p>
--	---

### Lõiming

**Matemaatika** - teksti mõistmine on vajalik tööjuhendite lugemisel ja tekstülesannete lahendamisel ning koostamisel.

**Loodusained** - õppida väärtustama looduslikku mitmekesisust ja säästlikku eluviisi kaasates neid teemasid ainetundidesse.

**Võõrkeeled** - tähtede ja tähestiku tundmine ning selle kasutamine sõnastikes sõnade otsimisel. Analüüsiioskuste arendamine keeleliste sarnasuste ja erisuste leidmisel. Häädamise ja kirjapildi erinevuste teadvustamine ja kasutamine. Laieneb kultuuriline maailmapilt.

**Sotsiaalsained** - ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silma ühiskonnaelus olulisi valdkondi:

väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted.

**Kunstiained** - kätt aitavad kirjutamiseks ette valmistada mitmesugused tegevused, mis arendavad üldist koordinatsiooni ja peenmotoorikat, käe, silma ja kõne koostööd, kirja rütmi ja liikumise suunda ning liigutusmälu. Tegevused nagu mustri joonistamine, voolimine, lõikamine, rebimine, näpumängud, laulud koos liikumisega jpm.

**Liikumisõpetus** - tööjuhiste mõistmine, analüüsimine, edasiste tegevuste kavandamine.

### Hindamine

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja ennastjuhtiva õppija kujundamiseks. Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealaste teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnalisi hinnanguid.

Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta.

Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

**Klass: 1.**

**Tundide arv nädalas: 6**

**Õpitulemused:**

**Õppesisu**

**Suuline keelekasutus**

– Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale.

<p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi;</li> <li>– toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi;</li> <li>– kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldu lause, jutu sisu;</li> <li>– teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid;</li> <li>– väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;</li> <li>– jutustab suunavate küsimuste toel kuuldu, nähtust, loetust;</li> <li>– koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu,</li> <li>– esitab luuletust peast.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.</li> <li>– Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.</li> <li>– Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine.</li> <li>– Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.</li> <li>– Klassiga ühiselt kogetud sündmuste vahendamine jutustades: jutustamine eri rollides. Pantomim-mõistatused tuttavate juttude kohta.</li> <li>– Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.</li> <li>– Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.</li> </ul>
<p><b>Lugemine</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tunneb häälik-täheleist vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;</li> <li>– mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</li> <li>– Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine.</li> <li>– Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– mõtleb jutule alguse või lõpu;</li> <li>– vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;</li> <li>– on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Tegelaste iseloomustamine.</li> <li>– Loole lõpu või alguse mõtlemine.</li> <li>– Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.</li> <li>– Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).</li> </ul>
<p><b>Kirjutamine</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kasutab õigeid kirjutamisvõtteid;</li> <li>– teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse;</li> <li>– kirjutab tahvlilt ära;</li> <li>– täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga;</li> <li>– koostab näidise järgi kutse;</li> <li>– eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset;</li> <li>– kirjutab omasõnade algusesse k, p, t;</li> <li>– kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid;</li> <li>– teab, et lause lõpeb punktiga;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures).</li> <li>– Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine. Tähtede seostamine.</li> <li>– Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.</li> <li>– Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus.</li> <li>– Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).</li> <li>– Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine. Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine.</li> <li>– Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses.</li> <li>– Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).</li> <li>– Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine).</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte;</li> <li>– kirjutab õigesti oma nime.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses.</li> </ul>
---	---

**Klass: 2.**

**Tundide arv nädalas: 7**

<b>Õpitulemused:</b>	<b>Õppesisu</b>
<p><b>Suuline keelekasutus</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi;</li> <li>– kuulab õpetaja ja kaaslase eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil;</li> <li>– koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil;</li> <li>– kasutab kõnes terviklauseid;</li> <li>– teab ja leiab vastandtähendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu;</li> <li>– väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust;</li> <li>– annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu;</li> <li>– koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hääliku pikkuste eristamine sõnamängus, liikumise ja liigutuste abil, põhirõhk suluta kaashäälikul.</li> <li>– Õpetaja ja kaaslase suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine mängus, praktilise ülesande lahendamisel (välitund, otsimine, mõõtmine). Kaaslase ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).</li> <li>– Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.</li> <li>– Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.</li> <li>– Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule.</li> <li>– Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma</li> </ul>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;</li> <li>– esitab luuletust peast.</li> </ul>	<p>suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil.</li> <li>– Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.</li> </ul>
<p><b>Lugemine</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;</li> <li>– mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;</li> <li>– vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele;</li> <li>– leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;</li> <li>– tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;</li> <li>– kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;</li> <li>– on lugenud jõukohaseid lasteraamatuid, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</li> <li>– Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine.</li> <li>– Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.</li> <li>– Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine.</li> <li>– Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend.</li> </ul>

<p>mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Õpiku sõnastiku kasutamine.</li> <li>– Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Tegelaste iseloomustamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.</li> </ul>
<p><b>Kirjutamine</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid;</li> <li>– kirjutab tahvlilt või õpikust ära;</li> <li>– kujundab iseseisvalt vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga;</li> <li>– koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate;</li> <li>– kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;</li> <li>– eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;</li> <li>– kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;</li> <li>– märgib kirjas õigesti täishäälikuid;</li> <li>– teab peast võõrtähtedega tähestikku;</li> <li>– alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine.</li> <li>– Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.</li> <li>– Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.</li> <li>– Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga.</li> <li>– Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.</li> <li>– Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimes;</li> <li>– kirjutab õigesti sõnade lõppu</li> <li>– -d (mida teed?), -te (mida teete?),</li> <li>– -sse (kellesse? millesse?),</li> <li>– -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?);</li> <li>– kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena).</li> </ul>	
---	--

**Klass: 3.**

**Tundide arv nädalas: 6**

<b>Õpitulemused:</b>	<b>Õppesisu</b>
<p><b>Suuline keelekasutus</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;</li> <li>– väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;</li> <li>– vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi;</li> </ul>	<p><b>Kuulamine</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.</li> <li>– Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.</li> <li>– Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.</li> </ul>

- avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
- annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;
- jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu;
- leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu;
- esitab luuletust peast.

- Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.
- Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.

### **Kõnelemine**

- Häälde- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.
- Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.
- Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittedõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.</li> <li>– Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.</li> <li>– Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.</li> <li>– Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.</li> <li>– Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.</li> <li>– Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</li> </ul>
<p><b>Lugemine</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;</li> <li>– loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;</li> <li>– töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;</li> <li>– vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).</li> <li>– Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;</li> <li>– tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja;</li> <li>– on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;</li> <li>– teab nimetada mõnd lastekirjanikku.</li> </ul>	<p>käekirjalise teksti lugemise klassitahvliit ja vihikust.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.</li> <li>– Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.</li> <li>– Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.</li> <li>– Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.</li> <li>– Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.</li> <li>– Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine,</li> </ul>
---	---

	<p>intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.</li> <li>– Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri</li> <li>– Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.</li> </ul>
<p><b>Kirjutamine</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;</li> <li>– kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;</li> <li>– valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;</li> </ul>	<p><b>Kirjatehnika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.</li> </ul>

- märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;
- teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses;
- kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
- piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
- kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);
- koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

## Õigekiri

- Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). h sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.
- Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.
- Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).
- Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.
- Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.
- Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema



	<p>vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.</p> <p><b>Tekstiloomed</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.</li> <li>– Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjanek.</li> <li>– Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.</li> <li>– Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.</li> <li>– Sündmusest ja loomast kirjutamine.</li> <li>– Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.</li> <li>– Kirja kirjutamine.</li> <li>– Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.</li> </ul>
--	---

<p><b>Klass: 4.</b></p> <p><b>Tundide arv nädalas:</b></p>	
<p><b>Õpitulemused:</b></p>	<p><b>Õppesisu</b></p>
<p><b>Suuline ja kirjalik suhtlus</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– annab lühidalt edasi kuuldu sisu;</li> <li>– esitab peast luuletuse või rolliteksti;</li> <li>– annab edasi kuuldu sisu;</li> <li>– kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid;</li> <li>– väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes;</li> <li>– leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;</li> <li>– väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt;</li> <li>– esitab peast rolliteksti;</li> <li>– esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi;</li> <li>– loeb eakohast teksti ladusalt;</li> <li>– loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;</li> <li>– leiab teksti peamõtte;</li> <li>– vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega;</li> <li>– kirjeldab teksti põhjal sündmust toimimise kohta ja tegelasi;</li> <li>– otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;</li> <li>– koostab teksti kohta küsimusi;</li> <li>– loeb teksti ladusalt ja mõtestatult;</li> <li>– kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid;</li> <li>– tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel.</li> <li>– Lavastuse, kuuldud proosa-, luuletaja ainetekstide sisu ümberjutustamine.</li> <li>– Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja arvamus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega.</li> <li>– Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.</li> <li>– Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine.</li> <li>– Hääliku pikkuste eristamine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomiim. Rollimäng</li> <li>– Erinevate strateegiate kasutamine</li> </ul>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> <li>– on läbi lugenud vähemalt neli eakohast kirjandusteost (raamatut);</li> <li>– tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks).</li> <li>– Teksti vastuvõtt. Lugemiseks valmistumine, keskendumine lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.</li> <li>– Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires.</li> <li>– Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada).</li> <li>– Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</li> </ul>
---	---

	<p>Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering.</li> <li>– Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad).</li> <li>– Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.</li> <li>– Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.</li> <li>– Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri. Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend,</li> </ul>
--	---

	rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.
<p><b>Tekstilooime</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel;</li> <li>– jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;</li> <li>– kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;</li> <li>– väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes;</li> <li>– kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;</li> <li>– teeb oma tekstiga tööd; kirjutab käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.</li> <li>– Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Eeseme, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine.</li> <li>– Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.</li> <li>– Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.</li> <li>– Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamislugu</li> <li>– Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti</li> </ul>

	eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.
<p><b>Õigekeelsus</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid;</li> <li>– kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;</li> <li>– märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit;</li> <li>– jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid;</li> <li>– poolitab sõnu (õpitud reeglite piires);</li> <li>– kirjutab sulghääliku omandatud võõrsõnade algusse;</li> <li>– kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid;</li> <li>– kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väike algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade ilmakaarte nimetused;</li> <li>– kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (40–60 sõna, 20 ortogrammi);</li> <li>– leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab leitud vead sõnaraamatu, käsiraamatu, kaaslase ja/või õpetaja abiga.</li> </ul>	<p><b>Üldteemad</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Häälikuõpetus ja õigekiri. Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend.</li> <li>– Kaashäälikuühendi õigekiri.</li> <li>– G, b, d s-i kõrval (nt jalgsi, kärbsed).</li> <li>– H õigekiri.</li> <li>– I ja j õigekiri (tegijanimi).</li> <li>– Tutvumine gi- ja ki-liite õigekirjaga.</li> <li>– Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</li> <li>– Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri.</li> <li>– Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused.</li> <li>– Eakohase teksti eksimatu ära kiri tahvlilt. Etteütlemise järgi kirjutamine.</li> </ul>
<b>Sõnavaraõpetus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sünonüümid. Antonüümid.</li> <li>Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna,</li> </ul>

<p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tunneb ära liitsõna.</li> </ul>	<p>liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.</p>
<p><b>Vormiõpetus</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– pöörab tegusõnu olevikus.</li> <li>– moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja tulevikku.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahku kirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.</li> </ul>
<p><b>Lauseõpetus</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kasutab õpitud keelendeid kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ja ortograafiareegleid.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Lihtlause. Lihtlause kirjvahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri.</li> </ul>

**Klass: 5.**

**Tundide arv nädalas: 3**

**Suuline ja kirjalik suhtlus**

**Õpitulemused:**

**Õppesisu**

**Õpilane:**

- oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
- ahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust.

- Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Suuline aramusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitus ja tutvustus. Väite põhjendamine.</li> </ul>
<p><b>Teksti vastuvõtt</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste;</li> <li>– esitab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;</li> <li>– kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine.</li> <li>– Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.</li> <li>– Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine.</li> <li>– Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.</li> <li>– Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine.</li> </ul>
<p><b>Tekstiloom</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– jutustab kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult;</li> </ul>	<p><b>Esineminejasuhtlemine</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Lühiettekanne ja esitus internetist või teatmeteostest leitud infopõhjal.</li> <li>– Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.</li> </ul>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;</li> <li>– kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;</li> <li>– vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;</li> <li>– kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.</li> </ul>	<p><b>Kirjeldamine</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.</li> <li>– Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.</li> <li>– Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine.</li> <li>– Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.</li> </ul> <p><b>Jutustamine</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.</li> <li>– Jutustuse ülesehitus.</li> <li>– Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.</li> <li>– Sidus lausestus.</li> <li>– Otsekõne jutustuses.</li> <li>– Minavormis jutustamine.</li> </ul> <p><b>Arutlemine</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Põhjuse ja tagajärje eristamine.</li> </ul>
<p><b>Keeleteadlikkus</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;</li> <li>– kirjelda eesti keele häälikusüsteemi;</li> <li>– järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;</li> </ul>	<p><b>Põhimõisted:</b></p> <p>eesti keel teiste keelte seas, sugulaskeeled ja -rahvad, eesmärgistatud kuulamine ja vaatamine, algustäheõigekiri: nimi, nimetus.</p> <p><b>Eesti keel teiste keelte seas</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Teised Eestis kõneldavad keeled.</li> <li>– Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.</li> </ul>

- moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.

### **Häälikuõpetus ja õigekiri**

- Täis- ja kaashäälikud.
- Suluga ja suluta häälikud.
- Helilised ja helitud häälikud.
- Täis- ja kaashäälikuühend.
- Võõrtähed ja -häälikud.
- Kaashäälikuühendi õigekiri.
- Tähed g, b, d s-tähe kõrval.
- Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).

### **Sõnavaraõpetus**

- Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund.
- Liitsõna ja liitega sõna erinevused.
- Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

### **Vormiõpetus**

- Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad ja muutumatud sõnad.
- Tegusõna
  - Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik.
  - Jaatava ja eitava kõne kasutamine.
  - Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses.
  - Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
- Käandsõna

- Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
- Käänamine.
- Käänded, nende küsimused ja tähendus.
- Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist.
- Ainsus ja mitmus.

### **Lauseõpetus**

- Lause
  - Alus ja öeldis.
  - Lihtsamad lause laiendamise võimalused.
  - Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses.
  - Koondlause kasutamine tekstis.
  - Lihtlause.
  - Lihtlause kirjavahemärgid.
  - Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine.
  - Muud õigekirja teemad

### **Algustäheõigekiri**

- Nimi, nimetus ja pealkiri.
- Isiku- ja kohanimed.

**Klass: 6.**

**Tundide arv nädalas: 3**

**Suuline ja kirjalik suhtlus**

**Õpitulemused:**

**Õppesisu**

**Õpilane:**

- oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
- esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
- lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslase põhjendatud seisukohti;
- oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.

**Suuline suhtlus**

- Suuline arvamuse avaldamine ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
- Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
- Väite põhjendamine.
- Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
- Kaaslase täiendamine ja parandamine.
- Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.

**Suhtlemine**

- Klassivestlus, diskussioon.
- Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine.
- Virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
- E-kiri.

**Teksti vastuvõtt**

**Meedia**

**Õpilane:**

- tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;

- Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.

- loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste;
- võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
- kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid;
- tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe;
- võrdleb eriallikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.

- Eesmärgistatud kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine.
- Trüki ja veebiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri.
- Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.

### **Tarbetekstid**

- Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid.
- Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine.
- Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
- Veebi(teabe)keskkondade (veebisõnastikud, kodulehed jms) teadlik kasutamine, fakti ja arvamuse eristamine.

### **Trükised**

- Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine.
- Raamatutes, ajalehtedes ja ajakirjades orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.</li> </ul>
<p><b>Tekstiloomed</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;</li> <li>– tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;</li> <li>– jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;</li> <li>– esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;</li> <li>– avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;</li> <li>– kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;</li> <li>– vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis;</li> <li>– kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.</li> </ul>	<p><b>Põhimõisted</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Ametlik ja mitteametlik suhtlus, kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, üte ja selle kirjavahemärgid, viisakus, tervitus ja lõpetus.</li> </ul> <p><b>Protsesskirjutamine</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine.</li> </ul> <p><b>Kirjandiülesehitus</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus.</li> <li>– Mustand.</li> <li>– Oma vigade leidmine ja parandamine.</li> <li>– Lisateabe otsimine.</li> <li>– Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamad võtted.</li> </ul> <p><b>Visuaalsed ja tekstilised infoallikad ning nende usaldusväärsus</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Eri allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest.</li> <li>– Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.</li> <li>– Fakt ja arvamus.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega.</li> </ul> <p><b>Esinemine ja suhtlemine</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.</li> <li>– Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.</li> <li>– Kiri, ümbriku vormistamine.</li> </ul>
<p><b>Keeleteadlikkus</b></p> <p><b>Õpilane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;</li> <li>– moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;</li> <li>– oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;</li> <li>– rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.</li> </ul>	<p><b>Põhimõisted:</b></p> <p>Käändsõna, kääne, tüvi, tunnus, lõpp, põhikäänded. Käändsõna arv, ainsus ja mitmus. Kaashäälikuühendi põhireegel, kaashäälikuühendi põhireegli erandid, <i>-gi</i> ja <i>-ki</i> liide ja selle õigekiri. Kirjakeel, argikeel ja murdekeel</p> <p><b>Häälikuõpetus ja õigekiri</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– g, b, d s-i kõrval.</li> <li>– Tähe h õigekiri.</li> <li>– Tähtede i ja j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).</li> <li>– Liidete <i>-gi</i> ja <i>-ki</i> õigekiri.</li> <li>– Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.</li> <li>– Tähtede f ja š õigekiri.</li> <li>– Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri.</li> <li>– Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</li> </ul>

Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest  
(nii raamatu- kui ka veebivariandist)

### **Sõnavaraõpetus**

- Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng.
- Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine.
- Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
- Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.
- Sõnatähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

### **Vormiõpetus**

- Tegusõna.
  - Tegusõna ajad: olevik, liht-, täis- ja enneminevik.
- Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
- Omadussõna käänamine koos nimisõnaga.
  - lik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri.
  - Omadussõnade võrdlusastmed.
  - Võrdlusastmete kasutamine.
  - Omadussõnade tuletusliited.
  - Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad).
- Arvsõnade õigekiri.